7/1043 022 -3-

T.C
SANAYİ VE TİCARET BAKANLIĞI
Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği

SAYI : B 14.0.BHİ 01-51
KONU : Yazılı Soru Önergesi

10.2.2000

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

İLGİ : 27.12.1999 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/1043-3204/8023 sayılı yazınız.

Trabzon Milletvekili Şeref MALKOÇ'un, "Fiskobirlik'in üreticilere olan borcuna ve fındık üreticisinin mağduriyetine" ilişkin olarak tarafımdan cevaplandırılmasını istediği (7/1043) esas nolu yazılı soru önergesiyle ilgili cevabımız ekte takdim edilmiştir.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Ahmet Kenan TANRIKULU
Sanayi ve Ticaret Bakanı

EK : 3 sayfa önerge cevabı

DAĞITIM :

Gereği :
T.B.M.M. Başkanlığına

Bilgi :
Başbakanlığa

Cevaplarda ilgili yazının çıktığı daire, tarih ve numaralarının tam olarak yazılması rica olunur.

TRABZON MİLLETVEKİLİ SAYIN ŞEREF MALKOÇ'UN YAZILI SORULARINA İLİŞKİN CEVAPLARIMIZ

1- Fiskobirlikçe 08.02.2000 tarihi itibariyle toplam 142.341 ton kabuklu fındık alınmıştır. Yapılan alımın toplam tutarı 154 trilyon Liraya ulaşmıştır. Üreticilere 111 trilyon Lira ödenmiş olup, toplam 43 trilyon borç bulunmaktadır. Alımlar halen devam etmektedir.

2- 08.02.2000 tarihi itibariyle Trabzon bölgesinden 28.107 milyar TL tutarında 26.828 ton kabuklu fındık alınmıştır. Bölge üreticilerine 16.816 milyar TL ödenmiş olup, halen 11.291 milyar TL borç bulunmaktadır.

3,8- Ülkemiz fındık üretiminin talebin üzerinde olması fındık stoklarının oluşmasına neden olmaktadır. Talep fazlası üretimin giderilmesi için 2844 Sayılı Fındık Üretiminin Planlanması ve Dikim Alanlarının Belirlenmesi Hakkında Kanun 16.06.1983 tarihinde kabul edilmiştir. Fındık üretimine izin verilecek alanların idari sınırları 3.2.1993 tarihinde yayımlanan 93/3985 sayılı "Fındık Alanlarının Tespitine Dair Kararname" ile belirlenmiştir. 23.12.1994 tarih 94/6519 sayılı isteğe bağlı fındık sökümü yapılacak alanları belirleyen Bakanlar Kurulu Kararı ile fındık üretimine izin verilen bölgeler dışında kurulu fındık bahçelerinin sahipleri tarafından sökülmesi karşılığında tazminat ödenmesi hedeflenmiştir. Söz konusu mevzuatla ilgili olarak yapılacak işlemler konusunda Tarım ve Köyişleri Bakanlığı görevli ve yetkili kılınmıştır. Ancak bütçe imkanlarının kısıtlı olması nedeniyle bugüne kadar gelişme sağlanamamıştır.

Birliklerin Devlet adına alım yaptığı 1994 öncesi dönemde Fiskobirlik bir anlamda Devlet adına fazla ürünü stoklama görevi yürütmekte, oluşan zarar Devlet destekleme zararı olarak işlem görmekteydi. 1994 yılından başlayarak tarım satış kooperatiflerinin alım yaptığı ürünler ve bu arada fındıkta Devlet Destekleme Alımı yapılmamaktadır. Bu yıldan itibaren Fiskobirlik alımlarını DFİF kaynaklarından sağlanan kredilerle kendi nam ve hesabına gerçekleştirmektedir. Üreticinin eline geçen gelirin korunması ve ihracatta fiyat düşmelerinin önlenmesine yönelik politikalar sonucunda arz fazlası ürün Fiskobirliğin elinde kalmakta dolayısıyla Fiskobirlik piyasayı düzenleme görevini yüklenmiş olmaktadır.

Fiskobirlikçe talebi aşar miktarda dolayısıyla fiyat çöküntüsü yaratacak şekilde piyasaya fındık sürülmemesine özen gösterilmektedir. Fiskobirlik piyasa koşulları uygun olduğu takdirde stoklarındaki fındığı satarak değerlendirebilecektir.

Genel ekonomik politikalardan soyutlanmış bir tarımsal ürün ve destekleme politikası tespit etmek ve uygulamak mümkün değildir. Üzerinde karar verilecek politikalar; finansal kaynakları olan, uygulanabilir politikalar olmalıdır. Bu sebeple, destekleme politikalarının bütün yönleriyle irdelenip oluşturulması gerekmektedir. Bir taraftan coğrafi yayılma özelliği, diğer taraftan oldukça büyük bir kesimin başlıca gelir kaynağı olması sebebiyle fındık konusunda bazı düzenlemelerin yapılması ve fındık politikamızın yeniden gözden geçirilmesi gerekmektedir. Türkiye'nin milli fındık politikasının esasları, ne tamamen ekonomik ne de tamamen sosyal ihtiyaçların baskısı ile popülist olunamayacağı bir noktaya gelmiş bulunmaktadır.

Bakanlığımızın takip edeceği fındık politikasının ana hatlarını; özetle şu başlıklar altında ifade etmek mümkündür:

a) Üretim alanlarının daraltılması konusunu düzenleyen kararların uygulanması suretiyle arz fazlasının önlenmesi amacına yönelik olarak üretimin planlanması ve bunun sonucu olarak da ürünün iç ve dış piyasalardaki fiyatının artmasının sağlanması,

b) Dünya fiyatlarıyla uyumlu bir fiyat politikası izlemek suretiyle, Türkiye'nin üretim miktarı avantajıyla birlikte uzun dönemde uluslar arası pazarda düzenleyici ve belirleyici konumunu muhafaza etmesinin temin edilmesi,
Ayrıca, fındık fiyatının belirlenmesi aşamasında diğer ikame ürünlerinin fiyatlarının dikkate alınması,

c) Fındık işleme sanayiinin geliştirilmesi suretiyle, fındığın natürel bir tarım ürünü olarak ihraç edilmesi geleneğinden uzaklaşarak, katma değeri yüksek bir ihraç ürünü haline getirilmesi,

d) Özellikle ihracat yönüyle ticaretin geliştirilmesi,

e) Talebi genişletmeye yönelik olarak iç ve özellikle dış tüketimi artıracak çalışmaların ve yeni pazarlara yönelik faaliyetlerin yürütülmesi,

f) Fındığın gerçek ekonomik değerinde işlem görmesini sağlayarak, geçimini fındıktan temin eden kesimin ekonomik ve sosyal refahının iyileştirilmesi,
g) Fındık politikasının önemli kurum ve kuruluşlarından oluşan "kurumsal yapı"nın daha fonksiyonel ve koordinasyonu güçlü hale getirilmesine yönelik düzenlemelerin yapılması,

h) Fındık üreticisinin güvenini sarsan uygulamaların ve çözüm bekleyen acil sorunların ivedilikle çözülmesi.

4,5,6- Meydana gelen deprem felaketi nedeniyle Batı Karadeniz Bölgesinde Fiskobirliğe ürün teslim eden ortakların ürün bedellerinin ödenmesinde depremden zarar gören ortaklara öncelik tanınmaktadır. Deprem bölgesindeki üreticilere teslimat sırasına göre ürün bedelinin tamamı, doğu bölgesinde ise teslim edilen ürünün 500 kg'a kadar olan bedeli ödenmektedir.

Fiskobirliğin öz kaynaklarının yetersiz olması nedeniyle ürün bedelleri Birliğe tahsis edilen Destekleme ve Fiyat İstikrar Fonu (DFİF) kaynaklı kredilerle ödenmektedir. Hazineden Birliğe kaynak aktarıldığında bekletilmeksizin ürün bedellerinin ödenmesinde kullanılmaktadır. 08.02.2000 tarihi itibariyle Fiskobirliğe 104,4 trilyon TL DFİF kaynaklı kredi tahsis edilmiş olup bunun tamamı ürün bedellerinin ödenmesinde kullanılmıştır. Ayrıca fındık bedellerinin bir an önce ödenebilmesi için çalışmalar Bakanlığımız ile Hazine Müsteşarlığı arasında koordineli olarak sürdürülmekte; kaynak yaratılması için azami gayret gösterilmektedir.

Fiskobirlik değişen koşullara göre alım fiyatını yeniden belirlemektedir. Geçen yıl 675.000 TL/kg olan başlangıç alım fiyatı, bu yıl % 51'lik bir artışla 1.020.000 TL/kg olarak belirlenmiştir. Ödemelerdeki gecikmeler ve üreticilerin kaybı gözetilerek Kasım ayından itibaren alım fiyatı 1.070.000 TL/kg'a çıkarılmıştır. Ürün teslim edip bedelini alamayan üreticilere ödeme tarihindeki fiyat uygulanmaktadır. Bu şekilde, gecikmelerden dolayı uğradıkları zararlar telafi edilmiş olacaktır.

08.02.2000 tarihi itibariyle serbest piyasada fındık fiyatları Giresun'da 940.000-970.000 TL/Kg , Ordu'da 910.000-915.000 TL/Kg , Trabzon'da 860.000-870.000 TL/Kg'dır.

7- 1999/2000 ihracat sezonu Şubat ayında ilk haftada ihraç edilen standart fındık ortalama fiyatı 326 $/kental-FOB'dur. Geçen sezon aynı haftanın standart fındık ortalama fiyatı 403 $/kental-FOB'dur. 1999/2000 ihraç sezonunda 04.02.2000 tarihine kadar 462.950.391 $ tutarında 133.809 ton iç fındık ihraç edilmiştir. Geçen sezon aynı tarihte 118.296 ton iç fındık ihracatı karşılığında 485.797.294 $ döviz geliri sağlanmıştır. Fiskobirliğe ürün teslim eden üreticilerin fındık bedellerinin ödenmesine hız verilmesiyle son dönemlerde serbest piyasa fiyatlarında ve fındık ihraç fiyatlarında dikkate değer bir artış meydana gelmiştir.